

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika Krivica

Stališče v obrazložitvi odločbe, da v prehodnem obdobju postopnega ukinjanja družbene lastnine in s tem samoupravljanja tudi ustavne pravice do samoupravljanja niso več obstajale v nekdanjem, neokrnjenem obsegu, ne pomeni in ga torej ni dopustno interpretirati tako, kot da so bila po mnenju ustavnega sodišča vsa zakonska zoževanja pravic delavcev do upravljanja, uvedena z zakonom o podjetjih in drugo zakonodajo, ustavnopravno neproblematična. Toda če tak ustavni spor ni bil sprožen in uspešno rešen takrat, ko bi bilo njegovo reševanje še smiselno, torej takoj ob uveljavitvi spornih določb zakona o podjetjih, in če sta tako zadnja skupščina starega sistema kot prva skupščina novega sistema pristali na to, da se bosta preobrazba družbene lastnine in ukinjanje samoupravljanja začela izvajati po Markovičevem modelu, bi že zgolj po znanem načelu sodniške zadržanosti (judicial self-restraint) nasproti takim izrazito političnim odločitvam zakonodajalca, izhajajočem iz ustavnega načela delitve oblasti, ustavno sodišče moralo danes zavrniti možnost svoje naknadne oz. retroaktivne intervencije v te odločitve.

Če bi bila kljub navedenemu pomisleku taka intervencija do sprejetja 96. ustavnega amandmaja (septembra 1990) morda vendarle še dopustna, pa te možnosti po tem vsekakor ni bilo več: z ustavnim zakonom za izvedbo 96. amandmaja je namreč sprejetje zakona o podjetjih v naš pravni red (z minimalnimi korekturami v 5. členu tega ustavnega zakona) dobilo celo značaj ustavnopravne norme, o katere ustavnosti ustavno sodišče seveda ne more odločati. Ali bi bilo to morda ponovno možno čez slabo leto, ko je 25/8-1991 4. čl. UZITUL določil, da bivši zvezni predpisi takrat niso postali del našega novega pravnega reda, če so bili z njim v nasprotju? To bi se morda dalo uporabiti v primeru kakšnih 'skritih' in šele kasneje v praksi opaženih protiustavnosti (podobno, kot je to ustavno sodišče že odločilo o delčku določbe 404. čl. ZKP - glej odločbo št. 50 v zbirki odločb ustavnega sodišča, skrajšano OdlUS 50), ne pa za ključne določbe v zakonu o podjetjih, po katerih so se upravljala podjetja v družbeni lastnini. Načelo pravne varnosti zahteva, da bi pravna država take ključne oz. sistemske določbe, če bi jih štela za protiustavne, morala razveljaviti takoj - po dveh letih delovanja tisočev gospodarskih subjektov v skladu s temi določbami tega preprosto ni več mogoče narediti. Načelu pravne varnosti in drugim načelom pravne države, ki bi bila s tem hudo prizadeta, bi bilo torej v tem primeru treba dati prednost pred varstvom izginjajoče ustavne pravice do samoupravljanja, ki ji po dekonstitucionalizaciji družbene lastnine z 99. amandmajem, torej po tem, ko je bilo ustavno omogočeno ukinjanje družbene lastnine z navadnim zakonom, najbrž že niti ne bi bilo več mogoče (vsaj ne v polnem obsegu) priznati značaj ustavne pravice, čeprav formalno iz ustave še ni bila črtana, saj je izgubil značaj ustavne kategorije temelj te pravice, to je družbena lastnina.

Sodnik:
Matevž Krivic